

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cola intréga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiurailoru.

Pretlalu de prenumeratiune:

<i>pentru Austria:</i>	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
<i>pentru Romani'a si strainetate:</i>	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patrariu " "	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-l nostri, si d'adrepulu la Redactiune: **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresá si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publicá.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 29 iuliu/10 augustu 1867.

In nr. tr. dederamu parerea cá Beust a trebuitu se primésca stergerea numirei de senatu imperiale de la corporatiunea legelativa centrala, — a trebuitu se se invoiesca ca ungurii se vina cu conditiuni ce si le-au formulatu in sibi, si multe altele ce Beust tóte le primí numai ca se véda pre unguri recunoscendu existintia afacerilor comune, facendu insisi unu proieptu pentru pertratarea loru constitutiunala si venindu la Viena. Sositi acum la Viena, cestiunea totu n'a incetatu de a fi gingasia, de aceea barbatii de statu afla cá trebue inca a se mai întorce in jurulu ei totu pre verfulu degeteloru, ca se nu se sparie veri o ideia buna, se nu se sternésca cutare parere de reu din cele adormite.

Asiè ni splicámu de ce delegatiunea ungrésca a venitu in tóta liniscea nu s'a intemplatu nemica din acele solenitati pentru cari Viena — in casuri analóge — abiè ascépta ocaziunea, asiè ni splicámu desclinitu cercustanti'a cá siedintiele ce le tiene intrunirea delegatiuniloru, sunt secrete, cu invoirea ambeloru parti, in catu pana acum nemica autenticu nu s'a potutu stracorá in publicu.

N'avemu nemica de exceptiunatu contra tainirii daca amendóue partile s'au invoitu si au afflatu cá acésta mesura de preingrigire va avé urmari salutarie, contribuindu a scadá controversiele partiteloru, cari d'aristic'a prin desbateri publice póte le-ar urcá; — noi totu ce dorimu in asta privintia e — precum amu spusu — se-i vedemu punendu Austri'a la cale.

E inse anevoia a prevedé pana candu se vor poté contení d'ariele nemtiesci a nu loví in sentimintele de „nolli me tangere“ ale unguiloru. Amu fi aplecati a crede cá acésta continere e catra sfarsitu. Asiè cetimu astadi in „Presse“ între altele: „Unu diurnalu de aici, pune la inima (indémna, recomanda) comisiunei de impacatiune ungaro-austriaca,

ca se nisuiésca a dá aparatulu delegatiuniloru unu caracteru mai parlamentariu. Dorese ca se se tiena siedintie nu numai pentru votare comuna ci si pentru desbateri comuna. Neci noi n'amú fi nemultiamiti daca ungurii s'ar precepe la asemenea concessiune, dar nu perseverámú neci i-atribuimú importantia. De interesu mai mare ni s'ar paré a largí cempetinti'a delegatiuniloru scl.“

Daca foile nemtiesci vor purcede a „pune la inima“ totu asiè: caracteru parlamentariu, desbateri comune, largirea cempetintiei scl. nu ne va suprinde daca ungurii se vor scolá a li dechiará cá au venitu pentru delegatiune si nu pentru unu senatu imperiale ca a dlui Schmerling.

— Visit'a ce Imperatulu Napoleone o va face la Salzburg familiei imperatesci de Austri'a e desbatuta in d'aristica in diferite feliiuri. Se intielege cá organele guvernului francescu sustienú cá scopulu acestei caletorii va fi numai spresiunea de condorere, inse foile ne dependinti afla cá starea actuala a Europei in catu e consecinti'a invingeriloru prusesci din anulu tr. nu place lui Napoleone, desclinitu n'ar voi se-lu véda pre Bismark incuibandu-se in Germani'a de médiadi, de unde l'eschide tratatulu de Praga. Asemene pareri se gasescu si in „Köl. Z.“ carea intru interesulu Germaniei recomanda Prusiei a se apropiá de Austri'a catu mai curundu, ca nu cumva se reésa Napoleone cu incercarile sale.

Scorniturele magiare si nemtiesci despre emisari între romani.

Sunt cateva septemane de candu foile ungrescu si nemtiesci vorbira despre emisari straini între romani din Austri'a. Mai antaiu spuneau despre emisarii ce au venitu din Romani'a in Transilvani'a, ca se faca agitatiune si cate de tóte, pana si foiloru din strainetate (vedi in „Times“ de Londra unu telegramu din Pesta, cu datulu 9 jul.) li se telegrafá asemenea scornituri.

Amu tacutu atunci findu convinsi cá guvernulu ungrescu nu va poté pune man'a neci pre unu emisariu, (de óra-ce nu esistu), si asiè ori d'aristic'a némio-magiara va remané de mintiuna pentru scorniturele sale, ori dens'a se va vedé silita a imputá guvernului slabitiune cá n'a potutu prinde unu emisariu macaru, — in ambele casuri totu ungurii sorbiau zam'a in fati'a opiniunei publice din Europa.

Dar abstragendu de la emisari, amu tacutu si pentru aceea cáci pana candu d'aristic'a magiara si nemtiesca vestesce in lumea larga nemultiamirea ce domnesce la romani, pana atunci ea nu face alta de catu cá lucra chiaru pre córd'a nóstra, cáci si noi totu acésta nemultiamire o vestimu pana unde póte petrunde modest'a nóstra vóce romanésca, si de aceea ne bucurámú daca foile ungr. si nemt. se insotiescu cu noi a vestí cá romani sunt natiunalitatea cea nemultiamita. Sunt cateva dile, si unu organu aprópe de guvernulu ungrescu trimitea cetitoriloru sei asemenea faime despre agitatiuni la romani, — noi amu surisu cáci ni se pareá cá audimu pre guvernulu dandu-si insusi testimoniulu, marturisindu insusi indirectu cá are sub ingrigirea sa unu poporu pre care nu l'a sciutu seu nu l'a potutu multiamí. — Daca in casulu acest'a aveamu veri o parere de reu, érá numai aceea cá Franci'a, Angli'a, Itali'a, Germani'a etc. nu va fi sciindu multa carte ungrésca ca se precépa totu ce vorbescu fratii nostri.

Inse curundu au bagatu de séma magiarii si nemtii cumca asemenea scorniture nu li va castigá in strainetate neci o simpatia, ci tocm'a din contra dóra li-ar inmultí contrarii. Pentru cá vedi bine, psicolog'ia a intratu si in opiniunea publica, si candu unu neinteresatu cetesce despre ceva afacere aloru dóue natiuni, delocu acelu neinteresatu indemnatu de motive psihice trece in partea natiunei celei apesate, seu carea din cele dóue e cea mai slaba. Deci noi romani a caror'a natiunalitate ni e reu

tratata si cari suntemu mai slabuti la poteri, aveamu totu dreptulu a contá din capulu locului pre simpati'a cetitorului neinteresatu. Astfelu dara fratii nostri bagandu de séma cá acele scorniture sunt dubie la rezultate si cá ele lesne potú reesi in folosulu nostru, — se pusera de luara cu totulu alta cale, alta specie de scorniture, mai antaiu „M. Polgár“ apoi „Hon“, dupa cari mai tóte cele lalte organe magiare si nemtiesci respandira in lume cá romani capeta in epistóle bani de la Muscanulu.

Asta nóua direptiune o crediura fratii nostri mai segura, mai corespundiatória, cáci panslavismulu e spaim'a Europei culte, si a denunciá o natiune fie aceea ori care, a o invinovetí de panslavismu, ajunge pentru a-i atrage antipati'a popóraloru gialuse de libertatea loru.

Dar neci invinovetirea cá amu face trebi comune cu Muscanulu, n'o potú dovedí d'aristic'a straina, cu atat'a mai vertosu cá celu ce cunósce pre poporulu romanu si magiaru, va fi sciindu bine cá romani neci candu n'au venitu de-a dreptulu in coatingere cu Muscanulu, dara la magiari sunt tocm'a aristocrati de ai loru cari sciú calea catra Petrupole, si cum se n'o scie cáci nu e lungu timpu de 1848/9 pana acuma.

Astfelu fratii nostri, dupa ce cu scorniturele nu potura scóte nemica la cale, incepura a se contení, si astadi tacu cu totulu, de unde presupunemu cá si-au venitu in ori, si acum vomu poté vorbí cu ei casí cu ómeni descepti in precepere, linisciti in spirete.

Vorbindu dara casí cu atari ómeni, se li spunemu acum combinatiunile nóstre despre intentiunile ce le-a potutu avé d'aristic'a magiara in scornirile atinse mai sus.

Noi supunemu cá d'aristic'a magiara suferé in mustrarea de consciintia pentru cele intemplete romaniloru, mai alesu in Transilvani'a, si de aceea cuge-tá cá de la romani se va radicá veri o miscare, cáci: autonomi'a Transilvaniei nu esiste; — legea (seu cum se-i dicemu)

FOISIÓRA.

Monumentulu lui A. Pumnulu.

Candu se induiosieza prevedinti'a de suferintiele seculare ale unui poporu intorsu pe calea virtutii, candu voiesce ca se lu mantúesca din periculele, ce l' amerintia, si se lu radice pe o trépta mai nalta de binestare spiretualu si materialu: atunci cu prisosintia rearsa ea din spiretulu seu in unii barbati alesi ai poporului aceluia, i inzestréza cu insusitatile necesarie unui profetu si apostolu alu binelui publicu, li impune nobil'a si sant'a misiune, de a stá neobositi la postulu seu si de a lucrá fara pregetu, cu sacrificiu de repausu, de pace, de comoditate la regenerarea poporului prin desceptare si prin luminare.

Unulu dintre cei alesi de prevedinti'a pentru salvarea poporului romanu, si in spetialu pentru regenerarea Romaniloru din Bucovina, a fostu profesoriulu Aron Pumnulu.

Cine dintre cei vii sufletesce nu cunósce óre intemplantile din viéti'a acestui barbatu

raru, cari compunu o pagina gloriósa in istori'a natiunala? Cine nu-i scie activitatea lui literaria si apostolica natiunala, carea ii ascuréza stim'a eterna si nemurirea? Cine nu i-a vedíutu caracteriulu lui celu blandu, atragatoriu si tare ca diamantulu, pre care nici bóle cumplite, nici suferintie amare si grele nu l'au potutu infrange? Cine dintre cunosctorii si ascultatorii lui nu-si aduce a minte, cu cata insufletire, cu cata convingere rapitória si fara de nici o pretensiune sumétia propagá elu desceptarea natiunala, zelu spre cultura, nisuintia spre solidaritate fratiésca, invapaiare pentru moralitate intru tóte, ca temeli'a binelui publicu, si prudintia agera intru urmarirea scopuriloru mai nalte? Cine nu i a cunoscutu tendinti'a lui cea nobila, de a creá insu-si din medilócele sale proprie ajutórie pentru studinti sermani, si indemnare lui cele induplecatórie pentru infiintarea de fundatiuni pentru studii mai nalte? In scurtu cine dintre noi nu i-a cunoscutu virtutile lui cele mari private si publice, si cine nu i scie meritele lui cele neperitórie pentru eternitate?

Acestu barbatu raru, acestu apostolu sinceru alu binelui si alu natiunalitatii romane

acú mai bine de unu anu de dile nu se mai afla trupesce in medilóculu nostru; spiretulu lui inse planéza ca unu geniu feritoriu de rele desupra tierisórei nóstre, é' somtiamintele lui cele de totu nobile víéza si se intarescu in sute si mii de inimi alose, ce necontentu batu si nisuescu in direptiunea croita de nisce patrioti adeverati si indrumata si sustinuta cu atat'a intieptiune si prudintia de Aron Pumnulu!

Candu unu barbatu se lupta tóta viéti'a sa nu pentru interesele sale particulare, ci sustine cu taria si cu sacrificiu pre cele publice, pre cele generale, candu unu omu se face apostolulu, ba chiar martirulu unoru idei salutarie alu unoru principie eterne, candu elu nu víéza pentru sine, ci pentru binele si mantuirea tuturor'a: atunci acelu barbatu nu este unu simplu moritoriu, elu este unu tramisu alu prevedintiei, barbatulu poporului intregu, omulu comunu. Toti accia, cari urméza pre astfelu de barbati in intreprinderile si in lucrarile loru, nu-i asculta numai simplu pre dinsi, ci se acomodéza si se supunu vocii prevedintei, carea si i-a alesu de organe. Poporulu, care veneréza pre atari barbati, nu li se inchina loru, ci ideiloru si principieloru, causeroru, ce le-au susti-

nutu si le-au aparatu ei, si sentiminteloru nobile si frumóse, de cari au fostu ei petrunci. O tiara, unu poporu, care nu da luptatoriloru pentru idei mantuitórie onórea cuvenita, care amintirea loru nu o tine de santa, acelu poporu da dovedi nu numai cá n'a priceputu pre conducatori, pre profetii sei, ci inca cá nici n'a fostu demnu de ingrigirea si de sacrificiele loru. Atare poporu se condémna insu-si de viu la mórté, pentru cá n'au priceputu si pentru cá nu onoréza viéti'a in cei morti trupesce, dara vii in eternu sufletesce.

Dejudecandu-ne dupa cele premise, suntemu óre noi, romani bucovineni, moralu morti ori vii? . . . Se nu ne cugetámú multu la respunsu, ci se afirmámú indata cu cutediare, cá da! noi suntemu vii inca, cáoi nu numai cá am priceputu pre toti binevoitorii, pre toti binefacatori nostri, si in spetialu pre nemuritoriulu Pumnulu, pre apostolulu natiunalitatii romane, alu propasirii in cultura si in moralitate, ci inca nisuiemu intru urmarirea si sustinerea ideiloru lui salutarie. Dovéda pentru acésta este fapt'a, cá comitetulu Societatii literarie din Bucovina in prim'a sa siedintia la mórtéa lui A. Pumnulu a decisu in unanimitate, ca se i se

electorala din Transilvania e satira pentru indreptatirea egală; — romanii Ungariei și ai Banatului sunt nemulțămîți în pretensiunile lor naționale; — prin oficiile noue sunt mulți indivizi cari nu-si vor fi precependu oficiul, era oficialii vechi cu dexteritate și prase sunt în parte delaturati sub preteste politice, astfelu catu afacerile publice . . . vom vedea de nu voru stă balta etc. etc.

Pentru toate aceste cauze, — asiè presupunem noi — dñaristic'a magiara supunendu veri o miscare, ca se previna acest'a se puse la scorniture, cari dupa ce se vor fi latitu binisioru în strainetate, se pòte apoi servi de pretestu intru a prochiama veri o stare esceptiunala a supra romanilor.

Dar se afie odata fratii magiari cã romanii nu suntu, nu potu fi asiè de ne-preceptuti se faca veri o miscare ce nu s'ar basã pe dreptate și legi, tocm'a în momintele candu tóta armat'a imperatésca stã la spatele dualismului și prin urmare la spatele magiarilor. Deci scorniturele acelea le vomu considerã de preteste casì pana acum'a aruncate din partea celor'a cari credu cã e mai lesne a guvernã în modu absolutu de catu constitutiunalu. Nu aruncati mai multu imputari, daca nu voiti se ni facemu asemene combinatiuni.

Noi precum n'am voitu absolutismulu lui Bach, asiè nu-lu voimu nici alu magiarilor, de aceea nu vomu dá ansa neci odata la cutare stare esceptiunala, ci — lupt'a nòstra contra magiarismulu o vomu continua casì pana acuma cu armele spiretului, ale preceprei și vointiei, și suntemu convinsi cã cei ce nisuescu a ne magiarisã, se voru convinge despre nepotint'a lor.

Alliancie noue.

(S.) Dupa brosiur'a ce tratã despre aliancia între elementulu magiaru și romanu, aparã acum o voce romana în „Wanderer“ din 9 augustu, aratandu important'a pusetiunilor geografice ce le cuprindu elementulu nemțiescu, celu magiaru și celu romanu, chimate naturalmente a se aliã de a lungulu Dunarei contra pericolulu ce amenintia din partea panslavismulu preste tôte trei elementele numite.

Aceste natiuni, dupa parerea autorulu romanu, numai aliãte sunt în stare a sustiené și mai departe murulu ce departe rasele slave din médiadi de cele de la medianopte, — era despre necesitatea acestei aliancie trebuie se se convinga fie-care din cele trei elemente, cãci neci-unulu nu pòte avé interesu a propagã supremația peste vecinulu seu pre care nu lu pòte desnatualisã ci numai si-lu face inamicu.

„Wanderer“ din parte-si obsérva la asestea cã ori se lupta romanii contra panslavis-

mului, ori contra porterei de atragere a culturii nemțiesci, ori culmineza miscamintele în proiectulu de confederatiune dunareana, — neci-unulu din aceste trei casuri nu sunt favoritòrie propagandei rusele.

Noi ni place fòrte de acésta conchisiune alui „Wanderer“, ni place de constatarea cã suntemu contra propagandei rusele, — deci de asta constatare ne si folosimu pentru a o opone lui „Debatte“ nr. din 10 aug. care vede érasì emisari rusele prin Transilvania.

Éca aci „Debatte“ organu ungurescu conservativu în limb'a nemțiesca, e demintitu de „Wanderer“ care érasì ungurescu deákianu desì în limb'a nemțiesca.

Nemții vor fi veditu aci cã romanii nu sunt ómenii desordiniloru, și cã imbia aliancie pentru conservare propria și naintarea culturii, va se dica si-precepu interesulu comunu și celu deosebitu alu lor, — dar totodata se fie convinsi vecinii nostri cã poporul care si-precepe interesulu, nu o capace a sentì bucuria pentru cã i se dá ocaziune ori i se impune asi plecã capulu sub veri unu jugu de desnatualisare.

Cernauti augustu 1867.

În protocolulu stenograficu asupra sedintiei dietali din 22 fauru 1867 pag. 23 și 24 cetimu, cã în unele epistòle emise din cancelari'a domnului celu mare se promise grati'a și favòrea parintelui episcopu Eugeniu Hacman acelu preut alegatoru, cari vor conferã la alegerea secretariulu episcopale Anton Schönbach de ablegatu în tienutulu Homorului.

Cu tôte, cã din partea ce se simtiã atacata, se denegã adevèrul cuprinsulu acelu epistòle, totu-si vedemu, cã din partea venerabilei episcopii se facu unii pasi oficiosi asiã de batatori la ochi, în catu suntemu nevoiti a crede, cã acei preuti, cari, nu scimu din ce motive, agitara în tóta puterea cuventulu, ca numitulu secretariu se fie alesu de ablegatu, incepu a se bucurã de o favòre, la carea mai nainte nu se visau. Noi nu i-am invidiã pre ei pentru unu patronagi, fie si nemeritatu, și neci nu am luã notiția despre elu; dara de óra-ce acele favoruri se faou pe cont'a altoru preuti, cari dupa judecat'a opiniunii publice au asemene dreptu si mai multe merite de pastorie, de a li se imbanatã starca, asiã-dara suntemu nevoiti a produce caus'a naintea forulu publicitatii.

Enori'a (parochi'a) Mahalã în tienutulu Cernautiloru o un'a din cele mai bune în dieces'a Bucovinei. Devenindu ea vacanta inca înainte de doi ani, se deschise concursulu de asediare și în competèntia se pusera treispredece pastori de sullete, care de care mai meritatu în pastoria, era mai multu din ei si eminenti în sciintia. D'între toti acei competinti se propuse pentru asediarea de parocu candidatulu D. B—schì paroculu din Ilisiesci, carele precum e sciutu si precum constatèdia si protocolulu sedintiei dietali a manifestatu cea mai mare activitate pentru alegerea d. Schönbach de ablegatu în tienutulu Homorului. Este sciutu, cã unii din competenti suntu mai meritati și mai de multu în pastoria de catu p. B—schì, era alti ilu intuneca cu totulu prin eminenti'a sciintieloru teologice si de óra-ce, dupa ordinaritiunile cuprinse în dreptulu bisericescu austri-

acu, aceste mominte precumpenescu la dejudecarea demnitatii în casurile de asediari, ni vine a crede, cã demnitatea, cu carea s'a portatu p. B—schì la alegerea secretariulu episcopale de ablegatu pentru Homoru, n'a remasu trecuta cu vederea. Se vede cã regimulu, care a refusat prezentarea și denumirea numitulu candidatulu, nu a luat în privire acestu momentu de demnitate; dara precum audimuscunulu episcopale, remanendu consecinte, facu unu pasu mai ostentativu în favòrea candidatulu seu. Suntemu curiosi, ce va resultã din tôte, atal'a inse scimu, cã astfelu de agendo, tulburandu conceptele despre demnitate, meritu și remuneratiune bisericésca, potu conferã numai la demoralisarea clerulu.

Altu casu inca mai celatante! Dupa mórtea paroculu și protopopulu Nicolaiu Dracinschi din Radauti se denumì de administratoru protopopescu mai antaiu paroculu Georgiu Constantinovicu și, dupa trecerea lui în starea calugariei, paroculu de la Burl'a Tom'a Renei de Hersieni, ca celu mai betranu și mai stimatu de preutimea tienutulu. Deschidèndu-se concursulu de parocu pentru Radauti petitiunara trii si anume: Adm. prot. Tom'a Renei, paroculu de la Cerepcauti Constantin Tarangulu și paroculu de la Jaslovetiù Tôderu Usatiuc. Se întrebi pre tóta preutimea diecesei n'ar dice altminterea, de catu cã p. Renei meritã a fi propus primu, Tarangulu secundu și Usatiuc tertio loco pentru enori'a Radautiloru. Inse venerabil'a nòstra episcopia, precum audimu de securu, s'a decisu a face contrariulu adeca a propune pre p. Usatiuc primu și pre p. Tarangulu secundu loco, era pre paroculu și prot. adm. alu tienutulu neci decum. Trebuie se marurimu cã, audiendu un'a ca ast'a inca nemai audita în dieces'a Bucovinei, ni statù mintea loculu, și inca si acum'a am firemasu în uimire, de nu ni-am fi adusu aminte, cã p. Usatiuc, po o parte e dupa soci'a-sa nepotu parintelui Episcopu, era de alti'a parte a fostu inca unulu din cei ce s'a luptatu barbatescu pentru alegerea secretariulu Schönbach de ablegatu. Suntemu în nedumerire, carea din aste dõue demnitati se luã mai multu în considerare, candu se decide, a propune pre p. Usatiuc pentru enori'a Radautiloru nu numai naintea unui altulu parocu mai vechiu si mai meritatu ci ca pre unu subalternu și naintea protopopulu seu? Séu pòte cã sunt acum legi si ordinaritiuni noue, dupa cari se judeca în venerabilulu consistoriu meritu si demnitatea preutiloru? De o asiã, de ce nu se publica acele legi noue în dieces'a, ca se scimu, cum se ne portãmu si care cale se apucãmu, spre a ne cullege merite?

Noi aseptãmu, cã consistoriulu nou organizatu va desvòltã în administratiunea diecesei o activitate, prin carea se vor vindecã durerile de nainte, si în anulu trecut am si respectu în unu numeru alu „Albini“ cele ce le pretinde clerulu de la elu; dar, pana acum nu numai cã nemica din celo espuse nu s'a realizatu, ma în unele privintii inca mai sentietòrie doreri ni-a causatu.

Apostolulu Paulu, vatomatu fiindu în dreptulu seu de omu si de cetatianu au disu: *Civis romanus sum, Caesarem appello!* Pe ór'a acest'a si noua ca cetatiani, în fati'a strimbatatiriloru ce ni se facu, nu ne remane alti'a,

de catu so apelãmu la tutel'a legiloru imperatésce si se rogãmu pro dirigatoriile c. r. ca la prezentarea și denumirea de parochi pentru Radauti si Mahalã se fie cu atentiune la tôte imprejurãrile si so bine-voiesca a face acei pasi, prin cari s'ar intimpinã cele puse în lucrare spre mahnirea clerulu. —

Radauti, St. Ilie, 1867.

(Scòla normala si cea de fete.) Sub consistoriulu den Cernauti sta si scòla normala din Sirete. Starea scòlei acesteia s'a mai imbunatatitu, de candu au intratu intr'ens'a invetiãtorii: Lucescu, Palieviciu, Botezatu și Petrasiu. Aici este si scòla de fetitii si damele instruitòrie sunt Proticichieviciu și P—ischi. Pre candu cea d'antaia o invetiãtòria catu se pòte de brava, de asta din urma nu potomu dice nemicu de bine. Pe langa aceea, cã-i lipsesce rutin'a invetiãtòresca, ea e inca si o femeia preocupãta, crede adeca se se fie incredintiatu, de candu e invetiãtòria, cumca copilele de origine romana n'ar fi talentate si n'ar meritã loenrile cele d'antaie în scòla, chiaru intr' acestu anu . . . din nesce case nemțiesci si polòne, cari le corcètèdia ea mai multu si mai regulatu de catu scòla. Diou mai multu de catu scòla, dara nu numai catu asiã, ca se fie disu, ci seriosu, cãci invetiãtòria aceea ambla la scòla fòrte ne-regulatu; fiindu ea maritata, sunt unele restimpuri, cã copilele nu o vedu în scòla, nu dile neci septemane, ci lune întregi. Ce o caracterisza inse mai multu e ur'a cea n'empacata, ce o nutrește catra totu, ce e romanu. Asiã nu e multu timpu, de candu nu s'a sfitu ea a se dechiarã în publicu naintea unor persoane destulu de respectabile în privint'a limbei nòstre, în limb'a ei de predilectiune cu cuvintele: „ver . . . romanische Sprache, wer T . . . soll sich mit ihr noch den Kopf brechen.“ Cu tôte acestea ea figurèza ca invetiãtòria romana, pentru cã e asediata la o scòla sustienuta cu spesele romanilor, adeca lo urditoriloru fundulu re-legiunariu. Scaderile ei, daca lo cunòsco tóta lumca, cu atal'a mai vertosu cauta se le cunòsca inspectorulu de districtu și celu de scòle, adeca parintele Seleschi și domnulu Bozdech. Noi nu suntemu chiamati a-i trage la respundere po domni'a acestia, ce au întreprinsu ci spre a reparã reulu causatu în scòla prin portarea invetiãtòriei amintite, dara scimu, cã plansori si aretari asup'r'a ei au ajunsu pana la consistoriu, si inca fòrte multe, fora inse ca se fie avutu ele vr'unu resunetu. De aici deduce publiculu, de dreptu cuventu, cumca consistoriulu o ocrotesce, adeca sustiene reulu în permanintia în scòla aceea. Asta gresièla a consistoriulu amu numerã-o între gresièlele celo micò ale lui, daca tièr'a ar avé abundantia în scòlo de fetitii statatòrie sub povetiurca lui; cãci atunci reulu den scòla de fetitii den Sirete s'ar recompensã în catra prin bunetatea scòleloru de fetitii de aiurea. Dara fiindu cã sub consistoriulu den Cernauti sta numai scòla de fetitii den Sirete, de aceea cu atal'a mai mare i oste îndetorierea, de a face den scòla asta o scòla de modelu. Si asta îndetoriere cuprinde în sine si osend'a consistoriulu pentru portarea lui cu P—ischi.

radice unu monumintu mormentalu și se se infintieze o fundatiune Pumnuleana pentru spriginirea tineriloru seraci la studii mai nalte; ca toti fostii lui invetiãcei si stimatori, si toti studintii gimnasulu cernautianu din indemnuri proprie si în repetite ronduri si-au rostitu dorint'a ferbinte pentru facerea monumintulu si pentru infintierea fundatiunii catu mai curundu.

Éta dar cã tineri si betrani, invetiãcei si simpli stimatori suntu uniti în reverintia pentru rarulu barbatu Pumnulu, carea este purcésa din însufletire pentru ideile sustinute de densulu!

Si prin ce alti'a ar fi Romanii în stare, se-si manifesteze mai nimeritu stim'a si reverint'i'a sa fatia cu Pumnulu, de catu numai prin infintierea astoru dõue monuminte? Celu de la mormentu, simplu dar' cuvintiosu, se arete fie carui Romanu, fie carui caletoriu loculu sacru, unde pausèza osamintele acestui barbatu multu pretiuitu; cela laltu, fundatiunea adeca, se fie unu isvoru nesecatu de medilòce, prin cari se se cultive tineri însufletiti de chiamarea, de a prourmã mai departe oper'a inceputa de Pumnulu, de a se face si ei în cercurile sale de

activitate apostoli sinceri si zelosi ai natiunitatii romane, ai sporirii în cultura si în moralitate.

Daca nu s'a datu pana acum'a nici Romaniloru bucovineni, nici celoru de prin cele lalte provincie romane, ocaziunea, de a-si implinì o detorintia santa în memori'a lui Pumnulu, caus'a a zacutu în impregiurarile triste si nefavoritòrie ale anulu trecut. În estu anu inse, dupa repetite cereri din mai multe parti, ni luãmu libertatea de a face apelu caldurosu nu numai la toti invetiãceii lui, ci si la toti stimatori lui, la toti Romanii adevarati de pretutindene, ca se vina int'ajutoriu cu obolulu seu spre realizarea ideloru amintite mai susu. Prin contribuiriile sale Romanii voru dovedì sentiu de solidaritate și de recunoscintia pentru marile merite ale barbatulu nostru comunu, ei vor aretã, cã suntu întielesi cu caus'a sustinuta de Pumnulu, cã dorescu, cã voescu, ca ea se triumfe catu mai curundu.

Suntemu de totu securi, cã fie-care Romanu cu sentiu, ori de unde ar fi elu, se va grabi cum mai tare, ca se depuna pe altariulu lui Pumnulu jert'ã sa, si de aceea rogãmu pre ori cine se binevoiesca a adresã contribuiriile

sale de a dreptulu s'au prin culegatori la Comitètu Societati pentru literatur'a și cultur'a romana în Bucovina, de carele se va ingrigi redicarea monumintulu mormentalu, si se va administrã fundatiunea Pumnuleana. List'a contributoriloru se va publicã în „Fòca Societati“ precum si raporturile de administrarea baniloru incursi.

Rogãmu inca pre onoratele redactiuni ale tuturoru foiloru romane, ca reproducendu apellulu nostru se binevoiesca a deschide liste de contribuiri în cerculu amiciloru si alu cunoscutiloru sei. Asemene rogãmu si pre toti amicii nostri de pretutindene, ca se spriginèca apellulu nostru prin indemnãrile sale caldurosa si binevoitòrie. Astu felu numai curundu vom fi în stare, de a anunciã publiculu romanu atatu radicarea monumintulu mormentalu catu si infintierea fundatiunii Pumnulene. Comitètu Societati. „Fòca societati etc. din Bucovina.“

Órele de recreatiune

d e

Ludovicu Guicciardini.

(a vedè nr.ii 68—84.)

Ingomfarea adese e privita de nebunia.

Unu cavalieru milanesu, omu superbu si ingomfatu, veni la Florenti'a de ambasadore. Acest'a între alte sumetii, îndatinã pentru ostentatiune a schimbã adese cutare catena de auru la gramadi. Nicolae Nicolini, omu invetiãtu și întieptu, mirandu-so de acca datina si despretiundu atal'a sumetia, disc: altoru nebuni li-e destulu o catena (unu lantiu) dar nebuni'a acestuia e astfelu catu i trebuiescu multe catene.

Cu respunsurile întiepte si la ocaziune se potu corege une ori smintele principiloru.

O femeia capetandu contra pretensiunii sale o sentintia nedrepta de la regele Filipu de Macedonia, care atunci turburatu de vinu presiedeã în judetiu, femeia eschiamã cu graiu innaltu dicendu, io apelezu la Filipu candu va fi desceptu (tròdiu); din care cauza pot'undien-du-so principele si gasindu cã în adevèru a facutu sminta, recompensã (respalti) în modu regescu pre brav'a dõmna, dar fora a schimbã sentintia judecatorésca.

Cei malitiosi, sub pretestu de acordu (invoire) despòia de poteri si de scutu pre cei ce suntu mai simpli, apoi i-apèsa.

(Cum se impartu stipendiile d'in partea Asociatiunei nationale d'in Aradu?) * Asiá éca: cã numai cunoscentia buna...

Asiá dara noi cari nu potemu alergá pe Aradu ca se ne potemu castigá gratia si se informámu pre on. directiune despre starea...

Caus'a e destulu de evidente, cã nefindu stat'a sum'a de mare, nu se potú impartesi toti u ajutorie, desú numai rari sunt intre noi...

De aici din Oradea mare capatara de la *

Asociatiunea natiunala din Aradu in anulú acestu seolasticu diece individi ajútórie, — decumva a fostu pró on. directiune despre toti acestia dreptu informata...

Fíindu cã suntú destui tineri orfani, aceia cari mai au stipendie si din alte parti nu ar debuí preferiti, si daca s'a intemplatú cã din stipendistií Illustrei Familie de Mocioni...

Subscribulu daca am cerutu ajutoriu, am cerutu cã sum orfanu fara parinti, cunoscutii me voru judecá, decumva nu mi-a competitu acelu ajutoriu...

G. Martinesou.

Romania.

Cetimu in „Plebéulu“ din Galati: „In momintele candu diariulu ni se afla sub presa, aflámu cumca eri la 13 iuliu d-lu prefectu prin mesuro politionesci a desfiintatií bordelele intretinute de jidani...

„Trompeta Carpatiloru“ comentéza pasiuulu d'lui Lupascu cu urmatóriele cuvinte ce le reproducemu acú recomandandu-le atentiunei d'farieloru néntio-gidanesci de Viena:

„Prefectulu judetuluí Covurluiu a facutu unu actu frumosu. A desfiintiatu tóte institutiunile de prostituare, de degradare, de tavalire, unde nise infami gidovi atrageau preste patru sute de femei nenorocite...

Esto multu timpu de candu Trompeta

protestá contra acestui vicu degradatoru ce a si facutu din otelurile orasieloru tieréi asiluri de desgustu si de prostituare. Unu singuru omu a respunsu la apelulu nostru...

Ast'a va ficas'a adeverata de se esepetorau corespundintií foiloru ovreesci-nemtiesci contra lui Lupascu, éra scrisorile acestai prefectu catra consuli vor fi fostu luate de pretestu...

„Romanulu“ din 4 agustu, contiene unu telegramu din Braila, in care se dice:

„Municipalitatea de Braila a votatu trami teréa la studie supirióre in Italia, a cinci tineri, din Transilvania, Banatu, Bucovina, Basarabia si Macedonia...

Éca acú o fapta mare spre mangaiare si incredere aceluorú bunu nationalisti cari si temeau cã societatea romana nu-i precepe si cã noi portámu natiunalitatea pre budie dar nu si la inima.

O dovéda atutu de frumósa delaturéza tomerea, si descépta sperantia intr'unu venitóriu mai ferice. Salutámu cu bucuria asta dovéda, convinsi fiindu cã neci o natiune n'a ajunsu veri o fericie mai nainte de a dovedí cã o merita.

Economia.

Oradea-Mare 6 aug. 1867.

In tergulu nostru de septemana in diu'a de astadi trecura bucatele cu urmatóriele pretiuri: siniculu de grâu curatu 9—10 fl., — siniculu de grâu mestecatú 7 fl. v. a. — siniculu de cucurudiu 6 fl. 40 cr. — sin. de ordiu 3 fl. 20 cr. Ovesu nu érá.

Vitele cornute au pretiu fórte bonu, porcií au pretiu urcatu. 1 \mathcal{E} de carne de vita 18 cr. — 1 \mathcal{E} de care de porcú 28 cr. — 1 \mathcal{E} de carne de óie 12 cr. — 1 \mathcal{E} de casiu 14 cr.

Legumele de tóte feliurile si póme avemu in abundantia. Pretiulu vinuluí scade, víile sunt frumóse. Secerisiulu s'a finitu, róda e de medilocu. Tempulu fórte placutu.

Agricola.

VARIETATI.

„Straportarea insemneloru din corón'a Boemiei. Comisiunea de deputati diet. din Boemia a preftu in acéstá privintia urmatóriulu programu: Dupa ce se voru sfersí lucrurile de renoire in camar'a corónéi...

Fíindu vórba despre o tocméla între lupi si intro oi, si voindú se intarécá tocméla cu chizesia, se contielésera ca lupii se dea oiloru de ostagi (chizesi cu capulu) pre fíii loro, éra oilo se dee lupiloru pro canii de la turma. Lupii neincapendu in pele de bucuria pentru asemene tocméla, intr'o nópte fíii loro si dederá semnu si li facura intrare, de nu remase óie sanatósa, cãci canii lipsiau dinajutoriulu turmei.

Fie cine vorbésca despre profesiunea (maestri'a) sa, nu despre a altuia.

Anibalu de la Cartagine venindú ca esilatú in Efesu la regele Antioeu, intr'o di fu invitatu de amici se mérga a audí pre escelintele peripateticu (filosofu care instrúá preambulandu-se) Formione, carele vorbindú cu multa eloquentia despre oficiulu de capitánu si despre artea militara, placú preste modú ascultatoriloru sei; deci întrebatu fiindu Anibalu de catra ei ce i se impare despre unu atare omu, respunse cã a vediatu in víetia multi betrani delirandu (facendu-se nebuni) dar n'a vediatu neci pre unulu care se fie deliratu mai multu de catu Formione.

Principii întiepti si marinosi consérva poporatiunea intréga si vigorósa.

Titu ministrulu lui Alessandru celu Marc, voia se-lu îndemne ca se inmultiésca darile (contributiune, portia) din imperat'a sa. Caruia Alessandru respunse cu marinimitate asié: io uresou pre acelu gradinariu, care smulge iérba ou radecine cu totu, iubescu pre acelu pastoriu care tunde oile si nu le belesce. Respunsu in adevéru demnu de Alessandru celu Mare.

Provederea incunjúra pericelle cele mai mari, éra neconsideratiunea faoe contrariulu.

Rindunéu'a fiindu in societate cu alte paseri, vediendu semenandu-se inulu, dise loru: trebuesce mancata sementi'a din pamentu, pentru cã io vedu bine cã noi suntému in ispita. Dar paserile ridenti o numira profeta mintinósa. Resarindú inulu, rindunéu'a le dogeni cã trebuesce smultu, dar ele risera. Inulu se cóspe si rindinéu'a denou dogeni cã trebue stirpitu. In sine vediendu cã ele nu pretiuescu suaturile ei, se desfacú de societate, si se apropiá de omu, unde ea vietuesce, canta, si petrece secura, éra celora lalte paseri, din inu li se gatescu retiele

si latiuri. (Asemene e una fabula in Cichindealu. Trad.)

Asprinea stapeniloru face pre servitori nefolosi.

Dice Aristotele cã trebue se avemu privire si compatimire pentru servitori, pentru cã daca vor fi alarmati neincetatu, si spaimentati fora de cauza, atunci ori catu de ingeniosi se fie de la natura, si ori catu de aplecati spre a face bine, li se ie poterea mintii si a animei.

In lucrulu propriu nu ti se mungesce man'a.

Antistene filosofulu trecendu prin piatia cu o bucata de carne uscata in mani, cati-va amici ai lui mirandu-se i disera cã e rusine ca unu omu asemene lui se póste insusi in mani atari lucruri in publicu si se nu le dee servitoriuluí. Caror'a respunsiendu Antistene li dise: dar de ce ve mirati? io ducú acést'a pentru mine si nu pentru altií. La care facendu alusiune Florentianii si-dicu proverbiulu cã in lucrulu propriu nu se mungesce man'a, va sedica cã nu e rusino a-si face insusi tréb'a sa.

Cetatiunii întiepti imblandiescu si nu atitia poporulu.

(pe calea ferata) intr'unu vagonu anumitu pentru acést'a. In Brún voru innoptá si in diu'a urmatória la 10 óre nainte de médiadi va sosí trasur'a in Praga. Aici i voru intempiná Em. Sa primatele si deputatii dietali din Boemia, si voru primí insemnele punendu-le pe trasur'a de gala a Em. Sale si ducendu-le in catedrala, pe urma in camer'a corónéi, unde catu-va timpu va fi poporulu concesu a intrá.

„Arciduces'a Maria Teresia Isabela a repausatu ori in 8 ale c. in Albana, langa Roma, patimindu de colera. Fieiertat'a repausata a fostu veduva regéscá de Neapole, si sor'a altetií sale imp. a arciduceluí Albrecht, avea etate de 51. ani. Dupa ea au remasu 9 baiati: 4 fete si 5 fetiori. Acestu casu tristu este dara alu patrúlea ce atinse in anulú acést'a pe in. casa domnitóriá absburgica: la inceputulu anulú repósá arcid. Stefanu; dupa elu, in junii, tiner'a arcid. Matilda; totu in acéstá luna cade si catastrofa din Messicu cu imperatulu Massimilianu, si acum'a se intemplá si acéstá mórté. Totu cu acéstá scire se anuntia cã si doi fii a repósatei: princes'a Pia si contele de Galtagione patinescu de acéasi bóla epidemica.

„Din Petropole se scrie cumca in Rusia se facú colepte multe pentru fameile si baiatii din Bulgaria, cari suferu de barbariele turcesci. Preotimea rusésca se intereséza mai multu ca toti de acéstú faptu.

„Multiamita publica. Subscribulu aduce multiamita publica Illustriatái Sale Procopiu Ivacicoviciu eppuluí diecesei aradane pentru gratiosulu bineficiu, prin care s'a induratu a mi usiorá greutatile, cu cari am de a me lupatá fiindu lipsitu de medilócele materialí; asemenea primésca de la subscribulu ferbinte multiamita si urmatorii dni marinimosi, pentru ajutoriulu, cu care prin medilócirea Sp. Dnu. Georgiu Haica jud. cer. din Totuvaradinu au avutu bunetate a me inpartesi in decursulu anulú envinte: D'sa cu 10 fl.; M. O. D. I, Cocub'a parocu si ases. cons. cu 2 fl.; M. O. D. I. Belesiu parocu si ases. cons. cu 2 fl. D. G. Danu not. cu 2 fl.; S. D. L. Mihailoviciu jud. cer. cu 1 fl.; D. E. Micanu cu 1 fl.; D. S. Crisianu cu 1 fl.; D. A. Daliu neg. cu 2 fl.; D. I. Silberleitner not. cu 2 fl.; D. P. Goronu not. cu 5 fl.; D. Roth cu 2 fl.; D. S. G. Fluerasiu neg. cu 1 fl.; D. L. Ladányi juras. cu 1 fl.; D. I. Mont'a not. cu 2 fl. Prin D. Iosifu Vuculescu not. in Siepreusiu: Dlui cu 2 fl.; D. N. Ardeleanu not. cu 1 fl.; D. T. Andelin'a not. cu 1 fl.; D. A. Ursutiu parocu cu 1 fl.; D. N. Costa par. cu 50 cr.; D. Paulu Goronu not. cu 5 fl.; D. I. Ille not. cu 1 fl.; D. I. Deheleanu not. cu 1 fl.; D. P. Budai not. cu 40 cr.; D. I. Fogarasiu jur. cu 1 fl.; D. A. Tipeu cu 1 fl.; D. G. Papu juras. cu 1 fl.; D. Stanescu adv. cu 1 fl.; D. S. Deseanu not. cu 50 cr.; D. Florianu Varga ablg. cu 1 fl.; D. A. Popoviciu jud. sup. cu 1 fl.; D. I. Ardeleanu cu 1 fl.; D. Dimitrescu preotu cu 2 fl.; D. E. Bugariu docinte cu 50cr. D. Comlosianu not. cu 1 fl.; D. Milovanu not. cu 1 fl.; D. Montia not. cu 1 fl.; D. S. Bireu preotu cu 50 cr.; Rssmulu D. I. Tieranu protopopu cu 3 fl. si Rv. D. M. Magdu parocu cu 5 fl. Ioane Hosanu m. p. medicinistu in Viena.

„Marturisirea dlui Beust. Foile germane se ocupa multu de íntelínirea de la Salzburg. Dara acum trebiue se se convinga cã prin acea nu se sgudue pacea Europei. Ele istorisescu

Voindú Savoianii a face o lovitura se scape de domni'a Genovesiloru, se incepura in Genova consularile cum se-i pedepsésca aspru, strigandu fie-care cã trebue derimata, trebue nemicitia acea tíera cerbicósa, deci procesera a desbato modulu de observatu, unii diceau cã trebue facuta asemene pamentuluí éra locutorii menati se se asiedie in Corsica, si asié unulu propunea un'a altulu alt'a. Paulu Spinola cetatianu seriosu si de mare autoritate, neprependu cum s'ar poté guverná acelu casu asié de lesne, pentru a mai domolí furi'a si a mai recí inimele concetatiániloru sei, dise: daca voi domniloru, otariti a derimá si a nemicií Savoia, mie mi s'ar paré (reserva suatulúí mai bonu) cã modulu celu mai bonu ar fi se trimitemu acolo pre aceia, cari — precum sciti — bancrotandu pana acum preste siepte sute de mfi de ducati, au ruínatu a patra parte din acéstá pre potinte cetate. Astfelu daca pre acestia i vom trimite la Savoia, potemu crede cã o vor stricá si derimá de totulu.

(Doctrina moderna: Aceia cari din Rusia, din Poloni'a si din Turci'a, trimitu pe Ovrei in Romani'a, óre nu-i trimitu dupa suatulúí atinsuluí Spinola? Trad.)

